

הלכות עדות פרק ו

א. כבר בארנו שקיום שטרות מדבריהם, כדי שלא תנעל דלת בפני לוויין. ואף על פי כן אין מקימין שטרות אלא בשלושה, אפלו שלשתן הדיוטות, מפני שהוא דין. ולפיכך אין מקימין שטרות בלילה, כמו שבארנו.

ב. באחד מחמשה דרכים, יתקיים השטר בבית דין: הדרך האחת, שיהיו הדינן מכירין כתב ידי העדים, שזו עדות פלוני וזו עדות פלוני. הדרך השנייה, שיחתמו העדים בפניהם. הדרך השלישית, שיבואו העדים החותמין לפניהם ויאמר כל אחד ואחד, זה כתב ידי ואני עד בדבר זה. הדרך הרביעית, שאם מתו עדי השטר או שהיו במדינה אחרת, ויבואו עדים אחרים ויעידו על כתב ידן שהוא זה. הדרך החמישית, שיהיה כתב ידן יוצא בשטרות אחרות, ועורכין בית דין זה הכתב לאותו הכתב שבשטרות האחרות ויהיה דומה זה לזה, ויראה להם ביחד, שכתב ידי אלו הוא כתב ידי אלו.

ג. אין מקימין את השטר משטרות אחרות, אלא משתי שטרות שלשתי שדות, שאכלום בעליהם שלוש שנים אכילה נכונה גלויה בלא שום יראה ולא פחד מתביעה בעולם, פדרך שאוכלין כל בעלי שדות שדותיהן; או משתי שטרי כתבות: והוא, שיצאו שני השטרות מתחת ידי אחר לא מתחת ידי זה שרוצה לקים שטרו, שמא זיף הכל.

ד. וכן מקימין את השטר משטר שקרא עליו ערער, והחזק בבית דין מקימין ממנו לבדו, כמו שמקימין משטרי שתי שדות או שתי כתבות.

ה. בית דין שכתבו במושב שלושה היינו, ונתקיים שטר זה בפנינו הרי זה מקים, אף על פי שלא פרשו באיזה דרך מחמש הדרכים נתקיים: שאין חוששין לבית דין, שמא יטעו. וכבר נהגו כל בתי דינן שראינו ושמענו, שיכתבו הדרך שנתקיים בה בפניהם. ולעולם אין בית דין בודקין אחר בית דין אחר, אלא מחזיקין אותן שהן בקיאים ולא יטעו; אבל בודקין אחר העדים.

ו. שלושה שישבו לקים את השטר, ומת אחד מהם צריך לכתב במושב שלושה היינו, והאחד איננו: שמא יראה הרואה, ויאמר בשנים קימוהו; אפלו היה כתוב בו בבית דין, יאמר הרואה שמא דמו ששניהם בית דין הם. ואם יש בו משמע שהיו שלושה, אינו צריך.

ז. שלושה שישבו לקים את השטר, ובאו שני עדים וערערו על אחד מהן שהוא גזלן וכיוצא בו, ובאו שנים אחרים והעידו שחזר בתשובה אם עד שלא חתמו העידו שחזר הרי זה חותם עמהם, שהרי שלושה היו. ואם אחר שחתמו השנים העידו עליו שחזר בתשובה אינו חותם עמהם, שהרי הוא פמי שאינו בעת חתימת השנים.

ח. במה דברים אמורים, בשערערו עליו בעברה. אבל אם ערערו עליו בפגם משפחה, כגון שאמרו אמו לא נשתחררה ועבד הוא, או לא נתגיירה אמו וגוי הוא, ונודע אחר שחתמו השנים

שְׂאִין בַּמִּשְׁפָּחָתוֹ פָּגָם, וְשֶׁהוּא כָּשֵׁר הֲרִי זֶה חוֹתֵם עִמָּהֶם, שְׂזֶה
גְּלוֹי דְּבָר שֶׁהִיא מִקֵּדָם.

ז. מִתֵּר לְכַתֵּב הַקִּיּוֹם בַּשָּׁטֶר, קֵדָם שְׂיִתְקִים הַשָּׁטֶר וְחוֹתֵמִין
הַדִּינִין אַחֵר שְׂיִתְקִים הַשָּׁטֶר שְׂאִין הַפְּתִיבָה עִיקָר, אֵלֶּא הַחֲתִימָה.
וְאִין הַדִּינִין צְרִיכִין לְקִרְוֹת הַשָּׁטֶר שְׂמְקִימִין אוֹתוֹ, אֵלֶּא מְקִימִין
אוֹתוֹ מֵעֵדִיו, אֶף עַל פִּי שְׁלֹא יֵדְעוּ מֶה כָּתוּב בּוֹ.